

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 11/21
Luksemburgā, 2021. gada 2. februārī

Spriedums lietā C-481/19
DB/*Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob)*

Fiziskai personai, attiecībā pret kuru tiek veikta administratīva izmeklēšana par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu, ir tiesības klusēt, ja no tās atbildēm varētu izrietēt atbildība par pārkāpumu, par kuru var piemērot administratīvus sodus ar krimināltiesisku raksturu, vai tās kriminālatbildība

Tomēr tiesības klusēt nevar attaisnot nesadarbošanos ar kompetentajām iestādēm, piemēram, atteikšanos ierasties uz uzklausišanu vai novilcināšanas taktikas izmantošanu

2012. gada 2. maijā *Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob)* (Sabiedrību un biržas uzraudzības valsts komisija, Itālija) piemēroja DB sodus 300 000 euro apmērā par 2009. gadā izdarītu administratīvo pārkāpumu saistībā ar iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu.

Tā arī piemēroja viņam sodu 50 000 euro apmērā par nesadarbošanos. DB pēc tam, kad viņš vairākkārt bija lūdzis atlikt uzklausišanas datumu, uz kuru viņš tika uzaicināts kā par faktiem informēta persona, atteicās atbildēt uz jautājumiem, kas viņam tika uzdoti, kad viņš ieradās uz šo uzklausišanu.

Pēc viņa iebildumu pret šiem sodiem noraidīšanas DB iesniedza kasācijas sūdzību *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija). 2018. gada 16. februārī šī tiesa uzdeva *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa, Itālija) jautājumu par Itālijas tiesību normas ¹, uz kuras pamata tika piemērots sods par nesadarbošanos, atbilstību Konstitūcijai. Ar šo normu ir paredzēts sods par nepakļaušanos *Consob* lūgumiem noteiktajā termiņā vai par tās uzraudzības uzdevumu izpildes kavēšanu, tostarp attiecībā pret personu, kurai *Consob* pārmet iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu.

Corte costituzionale (Konstitucionālā tiesa) uzsvēra, ka Itālijas tiesībās iekšējās informācijas ļaunprātīga izmantošana ir gan administratīvs pārkāpums, gan noziedzīgs nodarījums. Turpinājumā tā norādīja, ka attiecīgā norma tika pieņemta, izpildot īpašu pienākumu, kas noteikts Direktīvā 2003/6 ², un ka šobrīd ar šo normu tiek īstenota Regulas Nr. 596/2014 ³ norma. Pēc tam tā vaicāja Tiesai par šo aktu saderību ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu (turpmāk tekstā – “Harta”) un it īpaši ar tiesībām klusēt.

¹ 1998. gada 24. februāra *decreto legislativo n. 58 – Testo unico delle disposizioni in materia di intermediazione finanziaria, ai sensi degli articoli 8 e 21 della legge 6 febbraio 1996, n. 52* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 58, kas konsolidē noteikumus finanšu starpniecības jomā 1996. gada 6. februāra Likuma Nr. 52 8. un 21. panta izpratnē) 187. *quindiesdecies* pants.

² Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/6/EK (2003. gada 28. janvāris) par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu un tirgus manipulācijām (tirgus ļaunprātīga izmantošana) (OV 2003, L 96, 16. lpp.) 14. panta 3. punktu dalībvalstīm ir jānosaka sankcijas, kas piemērojamas par nesadarbošanos šīs direktīvas 12. pantā paredzētajā izmeklēšanā un pārbaudēs. Šajā pēdējā pantā ir precizēts, ka šajā ziņā kompetentajai iestādei ir jābūt iespējai pieprasīt informāciju no visām personām un vajadzības gadījumā uzaicināt un uzklausi personu.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 596/2014 (2014. gada 16. aprīlis) par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu (tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regula) un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/6/EK un Komisijas Direktīvas 2003/124/EK, 2003/125/EK un 2004/72/EK (OV 2014, L 173, 1. lpp.), 30. panta 1. punkta b) apakšpunkts. Šajā tiesību normā ir noteikts pienākums piemērot administratīvus sodus par nesadarbošanos vai nepakļaušanos izmeklēšanai, inspekcijai vai pieprasījumam, kā minēts šīs regulas 23. panta 2. punktā, kura b) apakšpunktā ir precizēts, ka tas ietver personas iztaujāšanu, lai iegūtu informāciju.

Tiesa, izspriežot lietu virspalātā, atzīst, ka fiziskai personai ir tiesības klusēt, kas ir aizsargātas Hartā⁴, un nospiež, ka Direktīva 2003/6 un Regula Nr. 596/2014 ļauj dalībvalstīm ievērot šīs tiesības izmeklēšanā, kas tiek veikta pret šādu personu un kuras rezultātā var tikt konstatēta tās atbildība par pārkāpumu, par kuru var piemērot administratīvus sodus ar krimināltiesisku raksturu, vai tās kriminālatbildība.

Tiesas vērtējums

Nemot vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru attiecībā uz tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu⁵, Tiesa uzsver, ka **tiesības klusēt, kas ir jēdziena “lietas taisnīga izskatīšana” pamatā, liedz tostarp sodīt fizisku personu, kas “apsūdzēta” par viņas atteikšanos saskaņā ar Direktīvu 2003/6 vai Regulu Nr. 596/2014 sniegt kompetentajai iestādei atbildes, no kurām varētu izrietēt tās atbildība par pārkāpumu, par kuru var piemērot administratīvus sodus ar krimināltiesisku raksturu, vai tās kriminālatbildība.** Šajā ziņā Tiesa precizē, ka judikatūra par uzņēmumu pienākumu procedūrās, kuru rezultātā var tikt piemēroti sodi par pretkonkurences rīcību, sniegt informāciju, kas vēlāk varētu tikt izmantota, lai konstatētu to atbildību par šādu rīcību, nevar tikt piemērota pēc analogijas, lai noteiktu tādas fiziskas personas tiesību klusēt apjomu, kura tiek apsūdzēta par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu. Tiesa piebilst, ka **tiesības klusēt tomēr nevar attaisnot to, ka attiecīgā persona nesadarbojas ar kompetentajām iestādēm, piemēram, atteikšanos ierasties uz šo iestāžu organizētu uzklaušanās vai novilcināšanas taktiku ar nolūku atlikt tās norisi.**

Visbeidzot, Tiesa norāda, ka gan Direktīvu 2003/6, gan Regulu Nr. 596/2014 var interpretēt tādā veidā, kas ir saderīgs ar tiesībām klusēt, jo šajā direktīvā un regulā netiek prasīts, lai fiziska persona tiktu sodīta par viņas atteikšanos sniegt kompetentajai iestādei atbildes, no kurām varētu izrietēt viņas atbildība par pārkāpumu, par kuru var piemērot administratīvus sodus ar krimināltiesisku raksturu, vai viņas kriminālatbildība. Šādos apstākļos tas, ka par šādu atteikšanos nav skaidri izslēgta soda piemērošana, nevar ietekmēt šo aktu spēkā esamību. **Dalībvalstīm ir jānodrošina, ka fiziska persona nevar tikt sodīta par viņas atteikšanos sniegt šādas atbildes kompetentajai iestādei.**

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

⁴ Hartas 47. panta otrā daļa un 48. pants.

⁵ Tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu ir nostiprinātas 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. pantā.